

KOMISIA PRE KATECHIZÁCIU A ŠKOLSTVO KONFERENCIE BISKUPOV SLOVENSKA

UČEBNÉ OSNOVY
RÍMSKOKATOLÍCKEHO A
GRÉCKOKATOLÍCKEHO
NÁBOŽENSTVA
PRE 5. - 9. ROČNÍK
CIRKEVNÝCH ZÁKLADNÝCH ŠKÔL
ZRIADENÝCH KATOLÍCKOU CIRKVOU

Autor: Mgr. Ing. Peter Orendáč

Učebné osnovy schválila KBS na plenárnom zasadnutí 3. 6. 1992 v Nitre.
Ministerstvo Školstva dňa pod číslom

Charakteristika predmetu

Podľa Učebných plánov pre 1. – 9. ročník katolíckych základných škôl, ktoré odsúhlasilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky pod číslom 398/2001-45 zo dňa 24. 8. 2001, sa na prvom mieste medzi predmetmi uvádza rímskokatolícke náboženstvo. Na katolíckych základných školách sa vyučuje v dotácii dve hodiny týždenne.

Podľa umiestnenia vyplýva, že je zaradený medzi „vedomostné predmety“, hoci pôsobnosť tohto predmetu je značná hlavne v oblasti výchovy.

Na základnej škole sa predmet môže hodnotiť známku a na cirkevných stredných školách je možnosť z neho maturovať. Preto má svoj význam vyžadovať od žiakov primerané vedomosti v predmete už na základnej škole, veď to, čo človek spozná rozumom, po tom aj túži a má to ešte väčší význam pre praktický kresťanský život – teda výchovné pôsobenie.

Pri napĺňaní vedomostných a výchovných cieľov nemôžeme pôsobiť jednostranne, ale obidve stránky treba primerane vyvážiť a do výučby zapojiť zážitkovú formu, aby aj ona vzbudzovala túžbu po kresťanskej dokonalosti.

V katolíckych školách predmet náboženstvo nielenže zapadá do celkového rámca vzdelávania a výchovy, ale pri budovaní kresťanského pohľadu na svet a kresťanského životného štýlu má vedúce postavenie. Preto sa má v katolíckych školách venovať zvláštna pozornosť personálnemu (katechéta na patričnej duchovnej výške, teologicky i katecheticko-pedagogicky vzdelaný, ochotný sa zdokonaľovať v duchovnej oblasti i odbornom raste) i materiálnemu zabezpečeniu výučby.

Nadväznosť na I. stupeň

Hlavným cieľom výučby a výchovy na I. stupni je v 1. - 3. ročníku pripraviť žiaka na prijatie sviatosti zmierenia a Eucharistie. Znamená to vybaviť ho potrebnými vedomosťami a návykmi. V 4. ročníku sa pozornosť sústreďuje na priblíženie ďalších sviatostí a liturgiky.

To, čo si žiaci osvojili na I. stupni, II. stupeň rozširuje, rozvíja a dopĺňa na úrovni, ktorá zodpovedá psychickému rozvoju dieťaťa. Prehlbujú sa základné pravdy o Bohu, Najsvätejšej Trojici, Božom zjavení, prikázaniach, modlitbe a sviatostnom živote, o dejinách Cirkvi, kresťanskej morálke. Všetko sa vhodne dopĺňa liturgickými udalosťami z katolíckeho kalendára.

Medzipredmetové vzťahy

Predmet rímskokatolíckeho náboženstva, hoci sa na pohľad nezdá, v skutočnosti vedomostne i výchovne súvisí s mnohými predmetmi.

Prírodovedné predmety (prírodopis, fyzika, chémia, matematika a sčasti i zemepis) obdivujú krásu Božieho stvorenstva – neživú prírodu, rastliny, živočíchy, dokonalosť človeka, zákony, ktoré Boh ukryl do svojho diela.

Kultúra a dejiny nášho národa sú späté s kresťanstvom a odkazom sv. Cyrila a Metoda. V literatúre sa žiaci učia o prínose slovanských vierozvestov pre naše písomníctvo, literatúru, kultúrnu vyspelosť, učia sa o slovenských národných buditeľoch, literátoch a umelcoch, ktorí boli platnými členmi Cirkvi.

Dejepis podáva dejiny ľudstva a nášho národa, ktoré sú úzko spojené s dejinami Cirkvi.

Občianska náuka hovorí o spoločnosti a ideálna spoločnosť je tá, v ktorej sa uznávajú Božie princípy. V 7. ročníku sa venuje spoločenským aspektom dospievania, čo v predmete korešponduje s výchovou k manželstvu a rodičovstvu.

Výchovné predmety – hudobná (na mladých ľudí pôsobí „magicky“ a je najsilnejším zjednocujúcim prvkom, čo sa dá využiť na vytvorenie vnútornej jednoty veriacich) a výtvarná výchova (žiaci sa učia citlivosti a vnímavosti, ktorá sa prenáša do medziľudských vzťahov) nachádzajú svoju inšpiráciu a duchovný rozmer v náboženstve, pracovné vyučovanie vedie človeka k posväcovaniu prácou, v ktorej človek nachádza nielen zdroj obživy, ale aj realizácie; telesná výchova prispieva k starostlivosti o telo – aj ono je určené na spásu a je chrámom Ducha Svätého – a posilňovaniu vôle.

Triednické hodiny tiež nájdú inšpiráciu v náboženstve pri riešení problémov triedy, protidrogovej výchove či výchove k manželstvu a rodičovstvu.

Charakteristika obsahu II. stupňa

Na II. stupni sa buduje na poznatkoch, ktoré žiaci nadobudli na I. stupni, a v oblasti výchovného pôsobenia sa nadväzuje na vzťah k Bohu, ktorý si vypestovali prípravou na sviatosť zmierenia a Eucharistie.

II. stupeň rozvíja a dopĺňa poznatky I. stupňa a zároveň poskytuje žiakom na osvojenie nové učivo, ktoré sa podáva v jednotlivých okruhoch takto:

5. ročník: Sprostredkuje poznanie Boha Stvoriteľa, Pôvodcu všetkého, Zákonodarcu, ktorý si vyvolil svoj ľud a cez stáročia ho pripravuje na prijatie Mesiáša. Starozákonné postavy svojím úprimným a dôverným vzťahom sú príkladom aj pre nás. Je to celoročná práca so Starým zákonom.

6. ročník: Boh sa dáva spoznať vo svojom Synovi Ježišovi Kristovi. Spoznávaním Nového zákona a prácou so Svätým písmom sa žiaci zoznamujú s učením Ježiša. Viac prenikajú do modlitby, sviatosťného života, spoločenstva Cirkvi.

7. ročník: Spoznávanie života Cirkvi v histórii od jej vzniku až po súčasnosť. Príklady svätcov poukazujú, že v každej dobe môžeme viesť svätý život a môžu nám byť príkladom. V tomto ročníku je dôležité poskytnúť žiakom pozitívnu sexuálnu výchovu, pre ktorú treba vyčleniť aspoň päť vyučovacích hodín.

8. ročník: Mladý človek začína preberať zodpovednosť sám na seba. Sám Boh mu poskytuje pomoc, ale treba mu ju sprostredkovať. Má sa učiť zodpovednosti spoznávať a učiť sa žiť kresťanský životný štýl. Je Božím dieťaťom a Boh sa mu dáva vo sviatosťiach, v spoločenstve a modlitbe. Pokračuje sa ďalej v pozitívnej výchove k manželstvu a rodičovstvu.

9. ročník: Podáva náuku o Najsvätejšej Trojici, o Cirkvi a sviatosťiach. Potom sa venuje aktuálnym problémom mladých ľudí. Ďalej sa buduje kresťanský životný štýl a podáva usmernenie pri rozhodovaní sa pre budúce životné povolanie.

Charakteristika výchovných a vzdelávacích cieľov

Hlavným vzdelávacím cieľom vo výučbe náboženstva na II. stupni katolíckej základnej školy je vedomostne pripraviť mladého človeka tak, aby mal osvojené základné pravdy katolíckej náuky a princípy kresťanského životného štýlu, ktoré sa budú u neho ďalej rozvíjať na strednej škole a vo farskej katechéze.

Vo výchovnej oblasti je úlohou školskej katechézy prispieť k tomu, aby mladý človek vedel teoretické poznatky uplatniť vo svojom živote, snažil sa žiť kresťanský životný štýl, viedol sviatosťný život a bol oporou pre svojich rovesníkov, aby si nachádzal svoje miesto v Cirkvi.

V osnovách sú ďalej uvedené rámcové ciele pre jednotlivé ročníky a pre jednotlivé témy. Pri tvorbe konkrétnej vyučovacej hodiny treba, aby katechéta mal ujasnené ciele (špecifické ciele), ktoré chce dosiahnuť a k čomu priviesť žiakov. Pri jednotlivých témach sa uvádza viacero cieľov. Katechéta sám zväží, ktoré ciele na jednotlivých hodinách sú pre neho prioritné, lebo niektoré nemusia byť v danom čase alebo skupine aktuálne, alebo zväží, či si treba vytýčiť iné. Pri niektorých témach sú výchovné ciele formulované všeobecne, prípadne je tam odkaz na aktualizáciu. Tu sa predpokladá určité katechetické majstrovstvo vyučujúceho, ktorý pozná potreby jednotlivých členov skupiny a situáciu, ktorá v nej vládne, preto na základe svojich poznatkov stanoví konkrétne výchovné ciele.

Učebnice

Komisia pre katechizáciu a školstvo Konferencie biskupov Slovenska v minulosti vydala pre každý ročník učebnicu:

- 5. ročník – Pán prehovoril,
- 6. ročník – Rastiem v múdrosti,
- 7. ročník – Spoločníčka na ceste,
- 8. ročník – Ako ďalej žiť,
- 9. ročník – Dobrodružstvo života.

Učebnice obsahujú po 25 tém, čo je pre cirkevné školy obsahovo nepostačujúce. Na cirkevných školách je týždenná dotácia pre náboženstvo dve hodiny, čo v školskom roku predstavuje 66 vyučovacích hodín. Preto treba učivo rozšíriť alebo doplniť z iných ako učebnicových zdrojov. Katechéta má do vyučovacej hodiny vhodne zaradiť udalosti z liturgického kalendára, sviatky, spomienky na svätcov a zopakovať základné náboženské pravdy.

Na každej škole sa majú realizovať ciele výchovy k manželstvu a rodičovstvu, kde jej nosná časť je súčasťou náboženstva.

Okrem záväzných učebníc a existujúcich metodických príručiek je základným materiálom Katechizmus Katolíckej cirkvi. Ďalšia odporúčaná literatúra je uvedená v záverečnej časti osnov.

Žiaci môžu používať pracovné zošity pre jednotlivé ročníky.

Učivo v hranatých zátvorkách je rozširujúce oproti obsahu v učebnici.

PIATY ROČNÍK

Charakteristika piateho ročníka

Žiaci 5. ročníka prechodom na II. stupeň ZŠ menia určitým spôsobom svoje školské prostredie, na ktoré sa musia (rôzne dlho) aklimatizovať. Kladú sa na nich vyššie nároky v učení i správaní. V náboženstve mnohé veci zo Starého zákona (ďalej len SZ) sú im známe, preto by spočiatku nemalo byť problematické sledovať náučné ciele. Postupne zvyšujeme požiadavky v náučných cieľoch. Vo výchovnom pôsobení sa však z vytýčených cieľov nemôže zľavovať, lebo formácia má byť kontinuálna s ohľadom na predchádzajúce obdobie, bez zľavovania nárokov.

Obsah 5. ročníka je zameraný na problematiku Svätého písma (ďalej len SP) Starého zákona. V škole treba mať pre prácu žiakov väčšie množstvo SP (keďže SZ je rozsahom obširny, nie je vhodné, aby si ho žiaci nosili na vyučovanie). Pre lepšiu orientáciu v učive i spracovávaní časovo-tematických plánov je vhodné urobiť tematické členenie do celkov, ako je to uvedené v tabuľke:

Prehľad učiva	Orientačný plán hodín
Boh Stvoriteľ	7
Boh si vyvoluje svoj národ	14
Boh zachraňuje svoj ľud	10
Boží ľud v zaslúbenej zemi, jeho pýcha a pád	19
Boh hovorí cez prorokov	8
Boh si povoláva svojich hrdinov	8
Spolu	66

Náučné ciele 5. ročníka

1. Správne odlíšiť SP od iných náboženských kníh a spoznať jeho miesto v živote Cirkvi.
2. Poznať dejiny vyvoleného národa.
3. Chápať hlavné poslanie, ktoré mal vyvolený národ – prijať Mesiáša.
4. Uvedomiť si, že Boh zjavoval postupne svojmu ľudu pravdu o sebe, učil ho a vychovával v priebehu dvoch tisícročí.
5. Poznať významné osobnosti SZ.

Výchovné ciele 5. ročníka

1. Pestovať úctu a vzťah k SP a vzbudiť záujem o jeho čítanie.
2. Motivovať k vzdelávaniu sa aj v otázkach náboženstva, aby postupne mohli vniknúť do Božích tajomstiev.
3. Pestovať predstavu o Bohu, ktorý je spravodlivý (trestal svoj národ), ale voči hriešnikom aj veľmi milosrdný a láskavý (často im odpúšťal a dával novú šancu).
4. Brať si príklad z významných osobností SZ.

Obsah a ciele jednotlivých tematických celkov

1. Boh Stvoriteľ

Obsah

Biblia. Prvé stránky Svätého písma – stvorenie sveta. [Stvorenie človeka a prvý hriech.] Kain a Ábel. Potopa. [Babylonská veža.]

Náučné ciele

- Charakterizovať SP (autorstvo, delenie a jazyk, preklady) a vedieť ho odlíšiť od iných kníh,
- naučiť sa pracovať so SP – hľadať miesta podľa hesiel,
- pochopiť, že Boh je pôvodcom všetkého stvorenstva,
- uvedomiť si, že správa o stvorení je veľkou oslavou Boha,
- uvedomiť si, že človek pochádza od Boha a že neposlušnosť ho priviedla k hriechu,
- poznať dôsledky prvého a dedičného hriechu a spôsob návratu človeka k Bohu,
- charakterizovať obety v SZ a vedieť, aká je obeta NZ,
- uvedomiť si, že závisť (Kainová žiarlivosť) môže spôsobiť veľký hriech,
- poukázať na nárast hriechu vo svete od stvorenia až po potopu,
- poznať Noeho rodinu a priebeh potopy,
- naučiť sa sedem hlavných hriechov,
- uvedomiť si, že pýcha je pôvodcom mnohých iných hriechov (Babylon),
- opísať stavbu veže v Babylone a pochopiť, aké dôsledky vyplynuli z Božieho trestu.

Výchovné ciele

- vzbudiť úctu k SP a túžbu s nábožnosťou ho čítať a počúvať,
- podnecovať žiakov k myšlienke čítať SP v rodine,
- pestovať u žiakov vďačnosť k Bohu za všetko, čím nás obdaril a vyjadriť to modlitbou,
- motivovať žiakov k modlitbe chváliť Boha a ďakovať mu,
- viesť žiakov k vzájomnej úcte – všetci ľudia sú podobní Bohu,
- nabádať žiakov, aby sa nevyvyšovali nad iných,
- motivovať žiakov k tomu, aby pri svätej omši obetovali svoje dobré skutky a sebazaprenia (konkretizovať podľa aktuálnosti a potrieb skupiny),
- viesť deti k znášanlivosti so súrodencami,
- viesť žiakov k napĺňaniu Božích príkazov (vybrať si najaktuálnejší pre skupinu),
- motivovať žiakov k vernosti voči Bohu v duchu hesla sv. Dominika Savia: Radšej zomrieť, ako zhrešiť,
- viesť žiakov ku skromnosti (vyhýbať sa pýche), vzájomnej tolerancii a znášanlivosti (dôraz dať na aktuálnosť a potrebu skupiny).

2. Boh si vyvoluje svoj národ

Obsah

Boh povoláva Abraháma. Najťažšia skúška Abraháma. [Izák a jeho synovia.] Jakub v Božej škole. [Izrael. Jozef a jeho bratia.] Jozefova vernosť v skúškach. [Povýšenie Jozefa.] Jozefovo víťazstvo.

Náučné ciele

- Poznať Abrahámovu rodinu a náboženský charakter prostredia, z ktorého pochádzal a jeho aktivitu až po jeho usadenie sa v zaslúbenej zemi,
- poznať osud Sodomy a Gomory, príčiny trestu a Abrahámovu snahu o ich záchranu,
- charakterizovať najväčšiu Abrahámovu skúšku a uvedomiť si silu jeho viery v Božie prísluby,
- poznať Izákov život a charakterizovať konanie Ezaua a Jakuba,
- poznať Jakubov život od jeho úteku pred Ezauom až po odchod od Labana a uvedomiť si, v čom spočíval jeho úspech,

- charakterizovať Jakubovo stretnutie s Ezauom,
- poznať tajomný zápas Jakuba a zmenu jeho mena,
- oboznámiť sa s Jakubovými potomkami a charakterizovať jeho vzťah k Jozefovi,
- opísať spôsob riešenia žiarlivosti bratov voči Jozefovi,
- charakterizovať Jozefovu vernosť jedinému Bohu v ťažkých podmienkach otroctva, charakterizovať Jozefovou schopnosť vykladať sny a pochopiť jej význam,
- oboznámiť sa s povýšením Jozefa na správcu Egypta a charakterizovať črty jeho osobnosti,
- poznať Jozefov život a osudy jeho rodiny,
- charakterizovať Jozefov postoj k bratom,
- uvedomiť si, že Boh môže aj nepríjemné veci využiť na dobro (Jozefovo otroctvo znamenalo záchranu rodiny od smrti hladom).

Výchovné ciele

- viesť žiakov k vernosti voči Bohu, čestnému konaniu a aby neverili na povery,
- viesť žiakov k milosrdenstvu a modlitbe za iných,
- motivovať žiakov, aby si brali príklad z Abrahámovej dôvery v Boha,
- viesť žiakov k tomu, aby nekonali nerozvážne ako Ezau,
- motivovať žiakov k vyhýbaniu sa klamstvu, lebo Boh nemá rád klamstvo a podvod,
- viesť žiakov k vzbudeniu si úprimnej ľútosti, ak sa previnili a nabádať ich k častej sv. spovedi (mesačnej),
- nabádať žiakov k zmiereniu s tými, s ktorými sa pohádali, viesť ich k štedrosti,
- podnecovať žiakov k vďačnosti voči rodičom (urobiť konkrétny skutok - určí katechéta) a viesť ich, aby neboli žiarlivými na súrodencov, ale pomáhali im,
- viesť žiakov k vernosti voči Bohu, aj keď nemáme z toho vonkajší prospech,
- nabádať ich k dodržiavaniu mravných zásad Desatora (katechéta určí podľa potrieb konkrétne skutky),
- viesť žiakov k trpezlivosti, aby vedeli znášať aj krivé obvinenia,
- viesť žiakov k odpúšťaniu a motivovať ich, aby si brali príklad z Jozefa.

3. Boh zachraňuje svoj ľud

Obsah

[Vyťahnutý z vody.] Povolanie Mojžiša. [Boh trestá Egypt.] Veľká noc – Pascha. [Pokrm z neba.] Desatoro. [Štyridsať rokov na púšti.] Jozue – nástupca Mojžiša.

Náučné ciele

- Charakterizovať situáciu, ktorá nastala vo vzťahu Egypťanov k Izraelitom v priebehu štyroch storočí od Jozefovej smrti,
- poznať Mojžišov život od jeho narodenia až po útek z Egypta,
- poznať Mojžišov osud po jeho odchode z Egypta,
- predstaviť Mojžiša ako záchrancu vyvoleného Bohom,
- uvedomiť si úprimnú Mojžišovu snahu hľadať Boha a spoznávať ho,
- oboznámiť sa s návratom Mojžiša a trestami, ktoré Boh poslal na Egypt,
- charakterizovať najväčší trest pre Egypt, ochranu Izraelitov a prechod cez Červené more,
- poznať Božiu ochranu a starostlivosť o národ počas putovania – voda, mäso, manna,
- predstaviť mannu (pokrm z neba) ako predobraz Eucharistie,
- charakterizovať vzťah Izraelitov k Bohu po prijatie Desatora,
- naučiť sa Desatoro,
- poznať príčiny a históriu štyridsať ročného putovania,
- oboznámiť sa s Jozuem, ktorý bol ustanovený za Mojžišovho nástupcu,
- poznať históriu podmanenia zaslúbenej zeme a jej delenia (Jericho),
- uvedomiť si Božiu pomoc „už“ veriacemu ľudu Izraela.

Výchovné ciele

- viesť k trpezlivosti v ťažkostiach (chorobe) a nabádať k pravidelnej modlitbe,
- viesť k úprimnej snahe spoznávať Boha cez vyučovanie náboženstva,
- motivovať k obrane a ochrane slabších,
- povzbudzovať k posilňovaniu viery a jej rastu cez plnenie predsavzatí (prijat konkrétno a aktuálne pre skupinu),
- viesť k úcte k ukrižovanému Ježišovi i úcte ku krížu,
- povzbudzovať nosiť so sebou krížik (namiesto rôznych príveskov),
- viesť k prosebnej modlitbe za Božiu ochranu a starostlivosť,

- vzbudiť túžbu po častom svätom prijímaní - po chlebe z neba,
- pestovať úctu k Božiemu domu - ako Izraeliti k arche zmluvy,
- viesť k tomu, aby si vedeli ceniť viac dobrá pre dušu ako pre telo,
- viesť k dôvere v Boha, ktorú odmení vypočutím prosieb.

4. Boží ľud v zaslúbenej zemi, jeho pýcha a pád

Obsah

Sudcovia. Samuel. Rút. Šaul. [Dávid. Dávid kráľom.] Dávidov hriech a ľútosť. Šalamún kráľom. Eliáš. [Obeta na Karmeli.] Elizeus. [Uzdravenie Námana Sýrskeho. Asýrske zajatie. Babylonské zajatie.] Návrat z babylonského zajatia.

Náučné ciele

- Charakterizovať obdobie sudcov,
- oboznámiť sa s činnosťou niektorých sudcov (konkretizuje katechéta),
- poznať život, poslanie a činnosť Samuela,
- charakterizovať Rút,
- spoznávať rodokmeň Ježiša Krista,
- poznať dejiny kráľa Šaula a pochopiť, prečo stratil Božiu priazeň,
- charakterizovať Dávidovu osobu a oboznámiť sa s jeho pomazaním na kráľa,
- charakterizovať aktivity kráľa Dávida,
- poukázať na Dávidovu hriechnosť a ľútosť,
- charakterizovať kráľa Šalamúna a jeho vládu,
- charakterizovať situáciu v Izraeli za kráľa Achaba a poslanie Eliáša,
- oboznámiť sa s Eliášovou obetou na Karmeli a ďalším pôsobením Eliáša,
- pochopiť nezmyselnosť viery v iné sily (amulety),
- charakterizovať proroka Elizea – povolanie a zázraky,
- charakterizovať najvýznamnejší zázrak Elizea - uzdravenie Námana Sýrskeho,
- charakterizovať asýrske zajatie a jeho dôsledky,
- charakterizovať babylonské zajatie a jeho príčiny,
- poznať históriu prepustenia Židov z babylonského zajatia,
- charakterizovať aktivitu Židov po návrate z babylonského zajatia.

Výchovné ciele

- Motivovať a povzbudzovať k postupnému odstraňovaniu svojich nedostatkov (spoznajú ich pri spytovaní svedomia pred sviatosťou zmierenia),
- zobrať si príklad z pozitívnych vlastností sudcov (skonkretizovať podľa aktuálnosti potrieb),
- viesť k poslušnosti voči Bohu i predstaveným (ako Samuel) a nabádať ich plniť si svoje povinnosti,
- u chlapcov vzbudiť túžbu stať sa miništrantmi,
- motivovať k pomoci starým rodičom (nie za odmenu),
- viesť k modlitbe za obrátenie hriešnikov,
- motivovať k vyznaniu hriechu hneď po jeho spáchaní, lebo hriešny človek má aj vonkajší nepokoj,
- viesť k dobrým vzťahom s kamarátmi, priateľmi,
- viesť k radosti zo spoločenstva s Bohom a vedieť to prejavíť aj navonok,
- nabádať k poslušnosti voči duchovným a svetským predstaveným,
- povzbudzovať k čítaniu žalmov a zapájaniu sa do liturgie slova,
- viesť k poslušnosti voči rodičom a modliť sa za nich,
- motivovať a povzbudzovať k piatkovým skutkom pokánia,
- pestovať túžbu po múdrosti (nielen v svetskej oblasti, ale aj v múdrosti o Bohu),
- viesť k úctivému a zbožnému správaniu sa v kostole,
- pestovať dôveru v Boha, ktorý sa stará o človeka v každej situácii,
- viesť k nábožnému prežívaniu svätej omše a podnecovať k sv. prijímaniu,
- viesť k modlitbe oslavujúcej Boha a tak motivovať žiakov, aby sa dokázali vzdať príjemných vecí kvôli oslave Boha (TV – nedeľná sv. omša),
- viesť ku skromnosti a vystríhať pred lakomosťou,
- nabádať k vyhýbaniu sa hriechnym príležitostiam (konkretizovať podľa aktuálnych potrieb – napr. naučiť sa nepodvádzať),
- povzbudzovať k pravidelnému spytovaniu svedomia,
- viesť k odvahe poprosiť o odpustenie toho, voči komu sa previnili,
- povzbudzovať žiakov, aby vytrvali vo svojich predsavzatiach (vyhýbať sa hriechnym príležitostiam),
- viesť k častejšej návšteve Božieho chrámu aj mimo nedele,
- podnecovať k spoločnej modlitbe v rodine a spoločnej návšteve bohoslužieb.

5. Boh hovorí cez prorokov

Obsah

[Izaiáš. Jeremiáš.] Daniel. [Ezechiel. Malí proroci.] Jonáš.

Náučné ciele

- charakterizovať pojem prorok a vysvetliť jeho pravé poslanie,
- charakterizovať proroka Izaiáša a jeho proroctvo (hlavne o Mesiášovi),
- charakterizovať proroka Jeremiáša a jeho tvorbu,
- charakterizovať proroka Daniela, jeho proroctvo a činnosť na kráľovskom dvore,
- predstaviť Daniela ako ochrancu utláčaných – Zuzana.
- charakterizovať pôsobenie proroka Ezechiela a jeho proroctvo,
- vysvetliť výraz „Syn človeka“,
- charakterizovať pojem malí proroci,
- poznať niektorých malých prorokov a oboznámiť sa s hlavnými myšlienkami niektorých proroctiev (Malachiáš, Zachariáš, Aggeus...),
- charakterizovať Jonášovu misiu do pohanského mesta Ninive.

Výchovné ciele

- viesť žiakov, aby neverili proroctvám tzv. moderných prorokov (horoskopy, liečenie na diaľku...),
- prečítať si Izaiášovo proroctvo, s ktorým sa stretávame na Vianoce a Veľkú noc a rozjímať nad týmito staťami (v závislosti od vyspelosti skupiny, prípadne viesť žiakov k tomu, aby sa dokázali vcítiť do Ježišovho utrpenia),
- podnecovať, aby sa nebáli svedčiť o pravde a spravodlivosti,
- povzbudzovať k pravdovravnosti a spravodlivosti,
- viesť k čestnosti a motivovať, aby sa nebáli zastať sa slabých,
- viesť k sústredeniu na modlitbu vlastnými slovami,
- povzbudzovať k práci so SP,
- viesť žiakov, aby si všímali malé a nenápadné diela, cez ktoré nám Boh dáva svoje posolstvo (konkretizovať podľa aktuálnych potrieb),
- povzbudzovať k odvahe povedať niekomu niečo o Bohu,
- viesť k modlitbe za obrátenie neveriacich.

6. Boh si povoláva svojich hrdinov

Obsah

[Tobiáš. Judita. Ester. Jób.] Machabejskí mučeníci.

Náučné ciele

- Charakterizovať Tobiáša a jeho rodinu a oboznámiť sa s cestou mladého Tobiáša,
- uvedomiť si, že anjeli sú bytosti, ktoré pomáhajú (škodia) ľuďom,
- charakterizovať situáciu, ktorá vládla v meste Betúlia a hrdinstvo vdovy Judity,
- pochopiť, v čom spočívala príprava Judity na hrdinský čin,
- poznať Ester, charakterizovať jej hrdinstvo a situáciu, ktorá vládla v krajine, kde žila,
- porovnať prípravu Ester a Judity,
- poznať spravodlivého Jóba, jeho rodinu, utrpenie a odmenu,
- charakterizovať starozákonný pohľad na utrpenie a porovnať ho s novozákonným,
- charakterizovať históriu Izraelitov od návratu z babylonského zajatia až po narodenie Mesiáša,
- poznať hrdinstvá Machabejcov a charakterizovať, v čom spočívala ich viera.

Výchovné ciele

- Viesť k pravidelnej modlitbe k anjelovi strážnemu,
- motivovať žiakov, aby pred cestou venovali modlitbu k ochrancovi pocestných – archanjelovi Rafaelovi.
- motivovať žiakov, aby počas prípravy na veľkú udalosť nezabúdali na modlitbu a pôst (im primeraný),
- pestovať úctu k Panne Márii, cez ktorú k nám prišiel Záchranca,
- viesť žiakov, aby nikdy neželali zlo iným,
- pestovať trpezlivosť, hlavne ak sa niečo nedarí,
- viesť žiakov, aby vedeli prijať utrpenie a modlili sa pri jeho znášaní,
- povzbudzovať ku každodennému hrdinstvu – prekonávaniu seba,
- motivovať, aby si brali príklad z ľudí okolo seba (hrdinovia z obrazoviek nie sú skutočnými hrdinami).

ŠIESTY ROČNÍK

Charakteristika šiesteho ročníka

Učivo 6. ročníka je zamerané na štúdium Nového zákona (ďalej len NZ), v ktorom prevláda vysvetľovanie Ježišovej nauky z evanjelií. Opiera sa o učivo 5. ročníka a v niektorých prípadoch sa na neho odvoláva. Ani v tomto ročníku nie je členené do tematických celkov. Podľa obsahu jednotlivých tém a pre lepšiu orientáciu ho môžeme rozdeliť do celkov, ako je to uvedené v tabuľke:

Prehľad učiva	Orientačný plán hodín
Ježiš prišiel k nám	9
Život z lásky.	14
Dobrý život	9
Zlo a odpustenie	9
Život s Ježišom	9
Nový Boží ľud	16
Spolu	66

Pre prácu žiakov na hodinách treba, aby minimálne dvojica žiakov mala písma Sväté NZ. Hoci niektoré texty zo SP sú uvedené v učebnici, pri podrobnejšom preberaní tém v katolíckych školách treba využívať prácu so SP. Jednotlivé témy sú v učebnici koncipované pomerne obsiahlo; aby sme vyčerpali tému a splnili stanovené ciele, v mnohých prípadoch potrebujeme venovať jednej téme viac vyučovacích hodín. Niektoré ilustračné príbehy uvedené v učebnici sú pre žiakov veľmi náročné na pochopenie, preto treba, aby si katechéta pripravil iné vhodné príbehy.

Náučné ciele 6. ročníka

1. Zdokonaľiť sa v práci so SP.
2. Poznať osobu Ježiša Krista a oboznámiť sa s jeho spoločníkmi v reálnom čase a priestore.
3. Spoznávať evanjeliá ako blahozvesť Ježiša Krista, ktorá vedie ľudí k spáse, a spoznávať život podľa nich.
4. Oboznámiť sa s Cirkvou a životom jej členov podľa zásad prvých kresťanov.

Výchovné ciele 6. ročníka

1. Pestovať pozitívny vzťah k SP.
2. Formovať život podľa evanjeliových zásad.
3. Cítiť sa členom Cirkvi a hľadať si v nej svoje miesto.
4. Rozhodnúť sa pre Ježiša Krista ako pre pána svojho života.

Obsah a ciele tematických celkov

1. Ježiš prišiel k nám

Obsah

[Čo už vieme o Biblii.] Anjel zvestuje narodenie Spasiteľa. Ježiš prišiel medzi nás. Ľudia sa pripravujú na príchod Vykupiteľa. Vykupiteľ prichádza.

Náučné ciele

- Zopakovať si základné poznatky o SP, ktoré žiaci nadobudli v 5. ročníku a pripomenúť si prácu so SP,
- na základe SP oboznámiť sa so zvestovaním narodenia Jána Krstiteľa a Ježiša Krista,
- charakterizovať rôznosť reakcie Zachariáša, Márie a Jozefa na zvestovanie,
- pripomenúť starozákonné proroctvá o Mesiášovi a oboznámiť sa s narodením Ježiša,
- charakterizovať situáciu, ktorá nastala vo vzťahu medzi Bohom a človekom po prvom hriechu a spoznať spôsob na jej prekonanie,
- charakterizovať poslanie a činnosť Jána Krstiteľa,
- vysvetliť slová evanjelia „Slovo sa stalo telom“,
- charakterizovať Ježišovú prípravu na verejné účinkovanie.

Výchovné ciele

- Pestovať pozitívny vzťah a patričnú úctu k SP a motivovať žiakov k tomu, aby si zabezpečili SP NZ (podľa možnosti vlastné) a pracovali s ním,
- viesť žiakov, aby vedeli prijímať Božiu vôľu,
- motivovať k príprave na sviatosť zmierenia,
- porozprávať niekomu o Ježišovi,
- viesť k pravidelnému sputovaniu svedomia a podnecovať k odpusteniu

- previnení druhého,
– viesť ku skromnosti,
– nabádať k dôkladnej príprave na vyučovanie (aj na náboženstvo).

2. Život z lásky

Obsah

Pravé hodnoty života. Nepravé hodnoty života. Najdôležitejšia zásada pre život. Program pre správny život. Podobenstvá – pomôcky pre správny život.

Náučné ciele

- Uvedomiť si úlohu pozemského kráľovstva (štátu),
- charakterizovať nebeské kráľovstvo a poznať Ježiša ako takého, ktorý má moc,
- pochopiť (za pomoci príkladov), že vieru človek prejavuje skutkami,
- vysvetliť, čo je to egoizmus a aké môžu byť jeho dôsledky,
- vysvetliť význam slova láska a naučiť sa prikázanie lásky,
- poznať skutky telesného a duchovného milosrdenstva a poukázať, ako sa môžu prejavovať v reálnej podobe dnešného sveta,
- uvedomiť si, aké radosti (blaženstvá) ponúka dnešný svet človekovi,
- vysvetliť jednotlivé blahoslavenstvá a možnosti naplňania v každodennom živote,
- charakterizovať význam slova podobenstvo a poznať jeho úlohu v učení Ježiša,
- vysvetliť podobenstvo o rozsievачovi (Lk 8, 4 - 8. 11 - 15).

Výchovné ciele

- Nabádať všímať si svoje správanie a motivovať ku kresťanskému správaniu,
- viesť žiakov, aby neboli závislí od hmotných vecí a podnecovať ich, aby sa vedeli podeliť s niekým o nejakú vec (konkretizovať podľa okolností),
- viesť k zamysleniu sa nad prejavmi svojej lásky k Bohu a rodičom,
- podnecovať urobiť konkrétny skutok telesného alebo duchovného milosrdenstva (konkretizovať podľa okolností),
- pri jednotlivých blahoslavenstvách podnecovať urobiť konkrétny skutok,
- vystríhať pred nebezpečenstvom podobenstiev, ktoré prinášajú mnohé filmy,
- vyvolať túžbu byť dobrou pôdou pre Božie slovo (podľa podobenstva).

3. Dobrý život

Obsah

Úspešný život. Božia pomoc pre dobrý život. Ovocie dobrého života. Dobrý úmysel.

Náučné ciele

- Spoznávať osobnosti, ktoré svoje schopnosti dali do služby pre dobro druhých,
- vysvetliť podobenstvo o talentoch (Mt 25, 14 - 30),
- charakterizovať modlitbu, jej druhy a formy,
- poznať Ježišov návod na modlitbu (Mt 6, 5 - 8),
- na biblických príkladoch pochopiť význam dávania - delenia sa (Lk 18, 18 - 27; Mk 12, 41 - 44; Lk 21, 1 - 4),
- pochopiť podobenstvo o farizejovi a mýtnikovi (Lk 18, 9 - 14),
- pochopiť, že nábožnosť a viera bez skutkov je mŕtva.

Výchovné ciele

- Viesť k spoznávaní svojich talentov a podnecovať k cieľavedomosti pri ich rozvíjaní,
- pestovať potrebu modliť sa a povzbudzovať k modlitbe vlastnými slovami,
- viesť k modlitbe podľa návodu Ježiša Krista (ako v evanjeliu),
- viesť k ochote robiť dobré skutky bez nároku na odmenu a motivovať k štedrosti a dávaniu,
- vykonať konkrétny dobrý skutok tak, aby o ňom nik nevedel,
- vedieť prejavíť ľútosť a ospravedlniť sa, ak urobím niečo zlé.

4. Zlo a odpustenie

Obsah

Zlo vo svete a vo mne. [Márnotratný syn.] Boh odpúšťa hriešnikom. Ak odpustíte ľuďom ich poklesky.

Náučné ciele

- Pochopiť a vysvetliť podobenstvo o kúkoli (Mt 13, 24 - 30),
- analyzovať podobenstvo o márnotratnom synovi (Lk 15, 11 - 32),
- uvedomiť si účinky sviatosti zmierenia,
- charakterizovať jednotlivé časti sviatosti zmierenia,
- pochopiť podobenstvo o nemilosrdnom sluhovi (Mt 18, 23 - 35)
- charakterizovať postoje: kráľ – sluha a Boh – človek.

Výchovné ciele

- viesť k uvažovaniu, čo je kúkoľom vnútri človeka, a k pravidelnému spytovaniu svedomia,
- viesť ku krátkemu zamysleniu sa nad postojom k Otcovi,
- vzájomne sa podeliť so svojimi postojmi k staršiemu a mladšiemu synovi z podobenstva,
- povzbudiť ku svätej spovedi a urobiť si modelové spytovanie svedomia podľa prikázaní Desatora,
- podnecovať k odpusteniu iným, lebo aj Boh odpúšťa nám,
- viesť k zamysleniu sa nad postojom sluha – sluha a nad postojom ja – blížny.

5. Život s Ježišom

Obsah

Život s Ježišom. Potreba obnovy síl. Víťazstvo nad hriechom a smrťou.

Náučné ciele

- Vysvetliť podobenstvo o viniči (Jn 15, 1 - 15),
- zopakovať si poznatky o krste a Eucharistii (účinky, príprava),
- charakterizovať význam stolovania (spoločenský, náboženský) a oboznámiť

sa s ustanovením Eucharistie,

- chápať svätú omšu ako obeť, hostinu a spomienku,
- charakterizovať dôkazy Ježišovej smrti a zmŕtvychvstania,
- pochopiť význam Ježišovho zmŕtvychvstania.

Výchovné ciele

- Podnecovať k pozornému počúvaniu Božieho slova a úcte k Eucharistii,
- povzbudzovať k trpezlivosti v skúškach a utrpení,
- viesť k úcte k pokrmu, ktorý ľudia prijímajú,
- podnecovať k účasti na svätej omši aj mimo nedele,
- viesť k vďačnosti za Ježišovu obeť,
- motivovať k zamysleniu sa nad svojimi skutkami pokánia.

6. Nový Boží ľud

Obsah

Rast Božieho kráľovstva. Oheň vám bude znamením. Úloha biskupov a kňazov. Život prvých kresťanov. Spoločenstvo v slávení aj v živote. Šírenie Božieho slova. Zavŕšenie Božieho kráľovstva.

Náučné ciele

- Pochopiť misijný odkaz Ježiša Krista (Mt 28, 19 - 20),
- charakterizovať Božie kráľovstvo vo viditeľnej podobe - Cirkvi,
- poznať biblický obraz Božej prítomnosti v podobe ohňa a zoslania Ducha Svätého (Sk 2, 1 - 13),
- charakterizovať účinky zoslania Ducha Svätého na apoštolov a prvotnú Cirkev,
- pripomenúť si povolanie apoštolov a odovzdávanie Ježišovej moci Petrovi a apoštolom,
- charakterizovať učiteľský, kňazský a správcofský úrad Cirkvi,
- na základe textu Sk 2, 42 - 47 charakterizovať spôsob života prvých kresťanov,
- život prvých kresťanov aktualizovať na našu dobu,
- poznať, v čom spočívala sila spoločenstva prvých kresťanov,
- uvedomiť si význam Eucharistie v živote prvých kresťanov,
- charakterizovať ohlasovanie Božieho slova apoštolmi a vznik jednotlivých

kníh NZ,

- definovať Božie zjavenie a jeho delenie,
- osvojiť si praktické návody na čítanie SP,
- uvedomiť si rozdiel medzi svetským a Božím súdom,
- charakterizovať osobitný a posledný súd.

Výchovné ciele

- Vzbudiť túžbu hovoriť a svedčiť o Kristovi,
- podnecovať k modlitbe k Duchu Svätému a vzbudzovať túžbu po jeho daroch,
- viesť k úcte k duchovnému povolaniu a modlitbe za duchovných predstavených a duchovné povolania,
- viesť k životu podľa vzoru prvých kresťanov: modlitba, Eucharistia, Božie slovo, spoločenstvo,
- podnecovať k spoločnej modlitbe v rodine,
- povzbudzovať k častému svätému prijímaniu,
- budovať triedne spoločenstvo a povzbudzovať k zapojeniu sa do spoločenstva detí vo farnosti,
- viesť k úcte k posvätnej Tradícii a vzbudzovať záujem o čítanie kresťanskej literatúry,
- viesť žiakov k tomu, aby vždy boli pripravení na príchod Ježiša Krista.

SIEDMY ROČNÍK

Charakteristika siedmeho ročníka

Učivo v učebnici 7. ročníka nie je členené do jednotlivých tematických celkov, preto ho možno pre lepšiu orientáciu i rozvrhnutie učiva do časovo-tematického plánu obsahovo rozčleniť do celkov, ako je to uvedené v tabuľke:

Prehľad učiva	Orientačný plán hodín
Čo je Cirkev?	11
Od Konštantína po reformáciu	21
Kresťanský novovek a súčasnosť	17
Cirkev v dejinách Slovenska	11
Výchova k manželstvu a rodičovstvu	6
Spolu	66

Tematický celok Výchova k manželstvu a rodičovstvu do časovo-tematického plánu zaraďujeme po dohode s vyučujúcimi prírodopisu a občianskej výchovy, aby problematiku dospievania, pohlavného dozrievania a rozmnožovania preberali v rovnakom časovom horizonte.

Náučné ciele 7. ročníka

1. Charakterizovať vznik Cirkvi (zoznámiť sa so životom Cirkvi po jej vzniku).
2. Poznávať dejiny Cirkvi.
3. Pochopiť vplyv významných osobností Cirkvi na jej život.
4. Poznať význam Cirkvi v dejinách Slovenska.
5. Poznať aspekty dospievania človeka.

Výchovné ciele 7. ročníka

1. Nájsť svoje miesto v Cirkvi, vybudovať si k nej vzťah.
2. Uvedomiť si, že cesta k Bohu vedie cez Cirkev.
3. V osobnostiach Cirkvi nachádzať vzor pre seba i súčasný svet.
4. Mať v úcte seba (svoje telo) i druhých.

Obsah a ciele tematických celkov

1. Čo je Cirkev?

Obsah

Ako sa vytvárajú dejiny. [Cirkev a jej známky]. [Poslanie Cirkvi]. Ježiš pripravuje Cirkev. Narodeniny Cirkvi a prvé spoločenstvo. Z Jeruzalema sa šíri radostná zvesť. Sv. Pavol. Sv. Peter. Cirkev na cestách sveta.

Náučné ciele

- Pochopiť, ako sa tvoria dejiny a že stredobodom dejín je Ježiš Kristus,
- vedieť odlíšiť Cirkev od iných zoskupení či organizácií,
- charakterizovať hlavné znaky Cirkvi,
- chápať, čo je hlavným poslaním Cirkvi,
- poznať štruktúru Cirkvi a jej hierarchiu na Slovensku,
- poznať (na základe citátov zo SP), ako Ježiš pripravoval Cirkev a Petra za jej hlavu,
- uvedomiť si, že Cirkev sa zrodila zoslaním Ducha Svätého,
- charakterizovať prvé kresťanské spoločenstvo (Sk 2, 42 - 47),
- poznať, ako sa z Jeruzalema šíriло evanjelium po Palestíne,
- pochopiť, že spása je pre všetkých – aj pre pohanov (Jeruzalemský snem).
- poznať život apoštola Pavla a jeho apoštolskú činnosť v pohanskom svete,
- poznať život sv. Petra a charakterizovať jeho vzťah k Ježišovi,
- charakterizovať príčiny prenasledovania kresťanov Židmi a pohanmi,
- pochopiť význam mučeníctva a spoznať niektorých mučeníkov.

Výchovné ciele

- viesť k zodpovednosti za svoje konanie, ktoré prispieva k celkovej podobe dejín,
- viesť k hrdosti na príslušnosť k Cirkvi a nachádzať si v nej miesto,
- viesť k úcte voči kňazskému úradu a cirkevným predstaveným,
- modliť sa za Cirkev a Svätého Otca,
- viesť k životu podľa vzoru prvých kresťanov,
- motivovať k dôkladnej príprave na sviatosť birmovania (ak sa žiaci pripravujú),
- viesť k odvahe vydávať svedectvo kresťanského života,
- nebáť sa a nehanbiť sa rozprávať neveriacemu o Kristovi,
- modliť sa za obrátenie hriešnikov,

- pripraviť vlastnú modlitbu vďaka za dar viery zdedenej po sv. Pavlovi,
- viesť k pozitívnemu pohľadu na ľudí, ktorí sa obrátili,
- pestovať úctu k Svätému Otcovi – nástupcovi sv. Petra,
- viesť k odvahe obrániť svoju vieru pred posmechom a potupou,
- zobrať si príklad z odvahy mučeníkov kresťanského staroveku.

2. Od Konštantína po reformáciu

Obsah

Milánsky edikt. Bohatstvo foriem oslavy Boha. Cirkevní otcovia Východu a Západu. Vznik mníšstva. Kedy vznikla kresťanská Európa. Cyrilometodský odkaz. Cirkev v nebezpečenstve moci a bohatstva. Zápas Cirkvi o nezávislosť. Tisícročná jednota sa narúša. Svätý hrob. Cirkev sa obrodzuje. [Sv. František z Assisi]. Hľadať pravdu, žiť v pravde. Veľká západná schizma. Cirkev zakladá školy a univerzity. Sv. Tomáš Akvinský.

Náučné ciele

- Charakterizovať osobu Konštantína Veľkého – pozitíva i negatíva,
- poznať Milánsky edikt a jeho význam pre Cirkev,
- charakterizovať západný obrad a oboznámiť sa so špecifikami východného obradu,
- charakterizovať pojem cirkevný otec,
- poznať cirkevných otcov Východu a Západu a ich prínos pre Cirkev,
- poznať život a dielo sv. Augustína,
- charakterizovať jednotlivé stupne ľudskej túžby po dokonalosti – askéza, pustovníctvo, kláštory,
- oboznámiť sa so šírením kresťanstva v jednotlivých oblastiach Európy,
- uvedomiť si význam sv. Benedikta pre duchovné a kultúrne bohatstvo Západu,
- stručne charakterizovať politickú a náboženskú situáciu na našom území pred príchodom Cyrila a Metoda,
- charakterizovať činnosť Cyrila a Metoda na našom území,
- uvedomiť si náboženský, duchovný, kultúrny i politický význam misie Cyrila a Metoda pre náš národ i celé Slovanstvo,
- charakterizovať situáciu, v akej sa ocitla Cirkev v 10. a 11. storočí,
- uvedomiť si účinkovanie Ducha Svätého – kláštor Cluny,

- charakterizovať činnosť pápeža Gregora VII. a jeho nástupcov v snahe vymaniť Cirkev z područia svetskej moci,
- charakterizovať príčiny rozkolu Cirkvi na Východe,
- vysvetliť, čo je ekumenizmus,
- poznať ideu a príčiny križiackych výprav – oslobodenie Svätého hrobu,
- vysvetliť význam križiackych výprav pre Európu i Cirkev,
- poznať rytierske rehole a ich poslanie,
- charakterizovať príčiny nesprávneho smerovania obrody v 12. storočí,
- pochopiť potrebu vzdelávania sa v náboženských veciach a štúdia Svätého písma,
- poznať život sv. Františka z Assisi a uvedomiť si význam svätca pre obrodu vtedajšej Cirkvi i pre súčasnosť,
- poznať osobu sv. Dominika a jeho činnosť,
- charakterizovať vývin inkvizície, pochopiť v nej odlišnú úlohu Cirkvi a svetskej moci a poznať dnešný pohľad Cirkvi na inkvizíciu,
- charakterizovať problematiku okolo avignonského zajatia pápežov,
- poznať osobu sv. Kataríny Sienskej a jej prínos pre Cirkev,
- charakterizovať západný rozkol a jeho riešenie,
- uvedomiť si, že Cirkev vždy bola nositeľkou vzdelania a pokroku (poukázať na mnohé objavy a vynálezy, ktoré urobili rehoľníci a kňazi),
- charakterizovať školstvo v stredoveku a poznať najstaršie univerzity v Európe a u nás,
- poznať život a dielo sv. Tomáša Akvinského.

Výchovné ciele

- viesť k vďačnosti za náboženskú slobodu,
- mať v úcte sv. kríž,
- viesť k hlbšiemu prežívaniu sv. omše,
- na území, kde sú obidva obrady, viesť k tolerancii a úcte k druhému obradu,
- vzbudiť úctu a obdiv k svätým mužom Východu a Západu,
- povzbudzovať, aby sa vedeli zastať spravodlivosti (ako sv. Ján Zlatoústý),
- povzbudzovať k viere v Božie milosrdenstvo,
- viesť k úcte k zasvätenému životu a mať odvahu obrániť jeho predstaviteľov pred posmechom,
- vzbudiť túžbu po vlastnej dokonalosti a svätosti,
- motivovať k poctivej práci a vymedzeniu času na modlitbu,
- prejať vďačnosť Bohu za sv. Cyrila a Metoda – pomodliť sa litánie k sv.

Cyriľovi a Metodovi,

- pestovať hrdosť na dedičstvo viery, ktoré sme zdedili od spolupatrónov Európy, a toto dedičstvo zveľaďovať,
- vzbudzovať dôveru v účinkovanie Ducha Svätého,
- viesť k nezávislosti od hmotných vecí (konkretizovať podľa potrieb),
- chrániť si nezávislosť a rešpektovať slobodu iných,
- viesť k tolerancii a znášanlivosti medzi sebou, k iným náboženstvám a národom,
- vzbudiť potrebu modliť sa za zjednotenie kresťanov,
- viesť k pomoci druhým a ich obrane tak, ako to robili rytieri,
- pestovať úctu k posvätným miestam (konkretizovať podľa okolností),
- pri čítaní Svätého písma viesť k zodpovednosti za jeho interpretáciu,
- byť ostrážitým voči sektám,
- povzbudzovať k chráneniu čistoty svojich myšlienok,
- pomodliť sa krížovú cestu,
- pestovať úctu k prírode a všetkému živému ako sv. František,
- viesť k pozornému počúvaniu náboženskej nauky a homílií,
- motivovať žiakov, aby pri riešení sporov nikdy nepoužívali násilie,
- viesť k pokore, lebo neústupčivosť problému nerieši, ale ich stupňuje,
- nabádať k zodpovednosti za svoje vzdelávanie,
- vzbudiť hrdosť na slávnych objaviteľov z radov Cirkvi,
- viesť k úcte k tichším a utiahnutejším spolužiakom.

3. Kresťanský novovek a súčasnosť

Obsah

Reformácia. Sila Ducha Svätého oživuje. Podľa toho spoznajú, že ste moji učeníci... Chodte do celého sveta. Čo nevedeli ľudia v 17. a 18. storočí. Cirkev v 18. storočí. [Cirkev 18. storočia v Uhorsku]. Uskutočňovanie sociálneho učenia Cirkvi. Cirkev žije v 20. storočí. [Druhý vatikánsky koncil.] Terajší Svätý Otec. Cirkev – spoločníčka na ceste vedy. Šanca pre tretie tisícročie.

Náučné ciele

- Poznať príčiny, priebeh reformácie a rozdiely, ktoré vznikli vo výklade náuky,
- poznať príčiny a dôsledky konania Henricha VIII.,
- oboznámiť sa s pôsobením Ducha Svätého v Cirkvi 16. storočia,
- poznať významné osobnosti Cirkvi 16. storočia (zvlášť sv. Ignác z Loyoly),
- charakterizovať situáciu po reformácii, rekatolizáciu a jej výsledky,
- uvedomiť si prínos sv. Františka Saleského pre rekatolizáciu,
- charakterizovať napĺňanie misijného poslania Cirkvi v epoche veľkých objaviteľských ciest,
- poznať osobu sv. Františka Xaverského a jeho metódy evanjelizácie,
- charakterizovať chápanie Svätého písma a úlohu vedy v 17. storočí a jeho dôsledky,
- vysvetliť kompetencie vedy a náboženstva,
- charakterizovať opatrenia Veľkej francúzskej revolúcie proti Cirkvi,
- vysvetliť význam úcty Najsvätejšieho Srdca Ježišovho,
- charakterizovať život Cirkvi počas vlády Márie Terézie a Jozefa II.,
- charakterizovať dôsledky priemyselnej revolúcie na život jednoduchých ľudí a potrebu ich obrany zo strany Cirkvi,
- charakterizovať hlavné princípy sociálneho učenia Cirkvi,
- charakterizovať dôsledky hlavných udalostí 20. storočia na život ľudstva a úlohu Cirkvi v novej situácii,
- poznať dôvody na zvolanie Druhého vatikánskeho koncilu, jeho priebeh a prijaté dokumenty,
- uvedomiť si význam Druhého vatikánskeho koncilu pre Cirkev,
- poznať životopis a činnosť terajšieho pápeža,
- uvedomiť si nebezpečenstvo zneužitia nových objavov proti ľudstvu a pochopiť význam zodpovedného konania vedcov,
- pochopiť, v čom má ľudstvo šance, aby prežilo aj tretie tisícročie,
- predstaviť žiakom svetové stretnutia mládeže so Svätým Otcom.

Výchovné ciele

- viesť k poslušnosti voči cirkevnej autorite,
- viesť žiakov, aby neboli namyslenými na svoje vedomosti a schopnosti,
- motivovať k účasti na rekolekciách (duchovnej obnove),
- pestovať náboženskú toleranciu a modliť sa za zjednotenie kresťanov,
- viesť žiakov, aby boli misionármi vo svojom okolí,
- nadchnúť pre misie, zorganizovať zbierku (známky a pod.),

- vzbudzovať túžbu po poznaní Božej pravdy,
- motivovať žiakov, aby si vykonali deväť prvých piatkov,
- viesť k modlitbe za svetských predstavených,
- viesť k sociálnemu cíteniu,
- motivovať k sociálnej práci – pomoc starším ľuďom (konkretizovať podľa potreby),
- viesť k pocitu zodpovednosti za svoj prínos pre miestnu Cirkev a motivovať ku konkrétnej aktivite,
- podnecovať k častej účasti na bohoslužbách,
- motivovať k modlitbe Anjel Pána, ktorou sa zjednocujeme so Svätým Otcom,
- viesť žiakov, aby nezneužívali svoje poznatky, ale využívali ich na konanie dobra,
- povzbudzovať k pravidelnému spytovaniu svedomia,
- pestovať vedomie, že osud sveta a Cirkvi závisí od každého človeka,
- vzbudiť túžbu zúčastniť sa mládežníckeho stretnutia (napr. s diecéznym biskupom).

4. Cirkev v dejinách Slovenska

Obsah

Šírenie cyrilometodského odkazu. Reformácia. [Sv. košickí mučeníci.] Cirkev – nositeľka kultúry. Štyridsaťročné putovanie nášho národa púšťou. Panna Mária kráča dejinami Slovenska.

Náučné ciele

- Charakterizovať politickú a náboženskú situáciu na Veľkej Morave po smrti Metoda,
- poznať prvých slovenských svätcov – Gorazd, Andrej – Svorad, Benedikt, Bystrík,
- poznať najstaršie kláštory a kostoly na našom území,
- charakterizovať situáciu Cirkvi v Uhorsku po Moháčskej bitke,
- vysvetliť proces rekatolizácie,
- poznať život, utrpenie a beatifikáciu košických mučeníkov,
- charakterizovať prínos Cirkvi ku kultúrnemu povzneseniu slovenského

- národa a poznať jej významných predstaviteľov,
- charakterizovať spolky: Slovenské učené tovarišstvo, Matica slovenská a Spolok svätého Vojtecha,
  - charakterizovať situáciu, v ktorej sa ocitla Cirkev po druhej svetovej vojne a hlavne po komunistickom prevrate v roku 1948,
  - charakterizovať situáciu Cirkvi po roku 1989,
  - porovnať utrpenie Božej Matky a útrapy nášho národa,
  - poznať vyvolenie Sedembolestnej za patrónku Slovenska.

Výchovné ciele

- Pestovať hrdosť na naše náboženské tradície,
- zobrať si príklad zo svätcov nášho národa,
- pestovať znášanlivosť a porozumenie medzi ľuďmi,
- viesť k vytrvalosti vo viere, hoci to neprináša výhody,
- modliť sa k svätým mučeníkom o pomoc a ochranu,
- pestovať úctu ku všetkým, čo pomohli povznášať kultúrnu úroveň nášho národa,
- nabádať ku kultúre vyjadrovania (nepoužívať hrubé slová),
- pamätať na hrdinstvo všetkých, čo sa obetovali za svoje presvedčenie,
- viesť k odpusteniu nespravodlivých krívd (hoci je to ťažké),
- modliť sa za blahorečenie mučeníkov totality (biskupov, kňazov, rehoľníkov)
- pestovať úctu k našej patrónke.

5. [Výchova k manželstvu a rodičovstvu]

Obsah

Rodina, v ktorej žijem. Byť sám sebou. Telesný, duševný a duchovný život. Psychosexuálne rozdiely medzi mužom a ženou. Stávam sa mužom, stávam sa ženou. Zázrak života.

Náučné ciele

- Uvedomiť si, aké je poslanie rodiny, jej význam a zákonitosti fungovania,
- poznať vzťahy vo vlastnej rodine,
- uvedomiť si, aké vplyvy pôsobia na mladého človeka v štádiu dospievania,
- poznať negatívny vplyv niektorých médií na myslenie a konanie mladého človeka,

- uvedomiť si, že okrem telesného života existuje duševný a duchovný život,
- poznať zákonitosti telesného, duševného a duchovného života,
- charakterizovať rozdiely v správaní muža a ženy, ktoré vychádzajú z ich psychosexuálnej odlišnosti,
- poznať Boží plán obsiahnutý v pohlavnosti človeka,
- poznať svoje telo v pohlavnej oblasti,
- poznať problematiku odovzdávania života a stavbu pohlavných orgánov druhého pohlavia,
- pochopiť zodpovednosť za odovzdávanie života.

Výchovné ciele

- Pestovať úctu voči rodičom,
- viesť k aktívnemu prispievaniu k dobrej rodinnej atmosfére,
- motivovať k pomoci pri domácich prácach,
- viesť žiakov, aby vedeli prijať dobré rady od druhých,
- vzbudiť túžbu budovať si vlastnú identitu bez ovplyvňovania médiami,
- motivovať k potrebe rozvíjať duševný rozmer a hlavne nezanedbať duchovný život,
- nabádať k primeranému zaoberaniu sa svojím telom a dopriať mu, čo potrebuje,
- viesť k ovládaniu svojho konania,
- chápať konanie príslušníkov iného pohlavia,
- vzbudiť úctu k svojmu telu, ktoré je určené na oslávenie,
- nabádať k zachovaniu čistoty,
- mať v úcte druhé pohlavie,
- viesť k úctivému vyjadrovaniu sa o sexualite a plodení,
- mať v úcte život od počatia.

ÔSMY ROČNÍK

Charakteristika ôsmeho ročníka

Učivo 8. ročníka sa venuje morálnym problémom budovania kresťanského životného štýlu. Popri zážitku z vyučovania treba mať na pamäti, aby si žiaci dôležité informácie osvojili.

Pretože na II. stupni nie je kompaktné a vyčerpávajúce učivo o Panne Márii, v 8. ročníku sa otvára časový priestor poskytnúť ho žiakom. Je zaradené na úvod, lebo tak bezprostredne nadväzuje na 7. ročník, kde poslednou témou je Panna Mária kráča dejinami Slovenska. Podľa uváženia katechéta môže tento tematický celok zaradiť za tematický celok 5. Boh mi radí.

Prehľad učiva	Orientačný plán hodín
Mária - Matka Cirkvi	5
Hľadám smer	5
Boh mi udáva smer	8
Dávam sa na cestu	9
Boh mi radí	24
Boh sa mi dáva	15
Spolu	66

Náučné ciele 8. ročníka

1. Osvojiť si učenie Cirkvi o Panne Márii.
2. Hlbšie poznať a osvojiť si kresťanské mravné normy a kresťanský životný štýl.
3. Pochopiť, že človek je Bohom stvorená Božia bytosť, slobodná a rozumná, ktorá nesie zodpovednosť za svoje skutky.
4. Pochopiť, že Boh pomáha ľuďom naplňať mravné normy a dáva sa im cez modlitbu a sviatosti (hlbšie poznať učenie Cirkvi o modlitbe, sviatostiach a sväteninách).

Výchovné ciele 8. ročníka

1. Prijat Pannu Máriu za svoju nebeskú matku.
2. Motivovať žiakov, aby žili podľa kresťanského životného štýlu.
3. Viesť žiakov k preberaniu zodpovednosti za seba a svoje skutky.
4. Prijat Boha do svojho života ako Osobu, ktorá mi pomáha viesť sviatostný život.

Obsah a ciele tematických celkov

1. [Mária - Matka Cirkvi]

Obsah

Mária - Ježišova Matka. Mária – naša Matka. Úcta k Panne Márii. Panna Mária Sedembolestná. Zjavenia Panny Márie.

Náučné ciele

- Poznať život Panny Márie a jej miesto v evanjeliách, hlavne u Lukáša,
- poznať učenie Cirkvi o Panne Márii (vieroučné pravdy, prikázané sviatky),
- poznať Pannu Máriu ako zdroj inšpirácie pre umelcov, modlitby a pobožnosti k nej,
- charakterizovať miesto Panny Márie (Sedembolestná) v dejinách Slovenska,
- naučiť sa sedem bolestí Panny Márie,
- vysvetliť rozdiel medzi Božím a súkromným zjavením,
- poznať Cirkvou schválené zjavenia Panny Márie a významné pútnické miesta u nás a vo svete.

Výchovné ciele

- Viesť k poslušnosti voči Bohu a k plneniu jeho vôle podľa vzoru Panny Márie (konkretizovať podľa potrieb)
- viesť k dôvere, že Mária je našou Matkou a prostredníčkou medzi nami a Bohom,
- osvojiť si modlitbu alebo pobožnosť k Panne Márii, ktorú žiaci dosiaľ nepoznajú,
- pestovať úctu k Patrónke Slovenska,
- vzbudiť záujem o návštevu pútnického mariánskeho miesta.

2. Hľadám smer

Obsah

Ľudská dôstojnosť – [som originál]. Ľudská dôstojnosť – [som Božím obrazom]. Túžby a plány. Schopnosti. Vlastnosti.

Náučné ciele

- Charakterizovať, v čom spočíva originalita človeka a vzájomná odlišnosť medzi ľuďmi,
- pochopiť, že hodnota človeka spočíva v jeho podobnosti s Bohom – v duši,
- uvedomiť si, že každý človek má svoje plány a túžby – aj v tom je originálny,
- pochopiť, že Boh má pre každého človeka svoj plán, aby bol spasený,
- poznať vlastné schopnosti a rozvíjať ich pre dobro svoje, druhých a na oslavu Boha,
- pochopiť potrebu spoznávať svoje vlastnosti – dobré rozvíjať a zlých sa zbavovať.

Výchovné ciele

- viesť k budovaniu svojej jedinečnosti – originality,
- nabádať k tolerancii voči všetkým ľuďom,
- pestovať úctu k druhým ľuďom a brať ich takých, akí sú,
- vzbudiť túžbu žiť plnohodnotný život,
- motivovať s porovnaním svojich plánov a túžob s realitou,
- povzbudzovať k spoznávaniu Božieho plánu a otvoreniu sa na jeho prijatie,
- vzbudiť túžbu chcieť pracovať na sebe – posilňovať vôľu, odstraňovať zlé vlastnosti a pestovať dobré.

3. Boh mi udáva smer

Obsah

Svedomie. [Ja som tvoj Boh. Božie meno. Svätocný deň.] Zákon lásky. [Priateľstvo.] Sloboda.

Náučné ciele

- Charakterizovať pojem svedomie v súlade s učením Cirkvi,
- uvedomiť si, že Desatoro človeka neobmedzuje, ale pomáha mu nájsť správny vzťah k Bohu a ľuďom,
- charakterizovať, čo v sebe zahŕňa prvé Božie prikázanie a ktoré hriechy sú proti tomuto prikázaniu,
- charakterizovať, čo v sebe zahŕňa druhé Božie prikázanie a ktoré hriechy sú proti tomuto prikázaniu
- charakterizovať, čo v sebe zahŕňa tretie Božie prikázanie a ktoré hriechy sú proti tomuto prikázaniu,
- naučiť sa hlavné prikázanie a uvedomiť si, aký by bol svet bez lásky,
- charakterizovať priateľstvo a pochopiť, aký je rozdiel medzi priateľstvom a kamarátstvom,
- charakterizovať slobodu a pochopiť, že je to Boží dar a človek s ňou nakladá podľa svojej vôle.

Výchovné ciele

- Vzbudiť túžbu pestovať si citlivé svedomie a starať sa o neho,
- podnecovať k pravidelnému sputovaniu svedomia i k sv. spovedi,
- pestovať dôveru v Boha a odhodlanie dodržiavať Desatoro,
- nabádať žiakov, aby neverili v novodobých bôžikov (amulety, horoskopy...),
- pestovať úctu k Božiemu menu,
- vyhýbať sa hriechom, ktoré sú v rozpore s druhým Božím prikázáním (konkretizovať podľa okolností),
- viesť k aktívnej účasti na nedeľnej a sviatočnej sv. omši, zasväteniu nedele Bohu, relaxu, rodine,
- viesť žiakov k plneniu svojich povinností s láskou,
- urobiť niekomu radosť alebo nezištne pomôcť (konkretizovať podľa potrieb),
- povzbudzovať žiakov, aby sa vzdali falošných priateľov,
- pestovať skutočné priateľstvo,

- povzbudzovať žiakov, aby nezneužívali dôveru a slobodu (konkretizovať podľa potrieb).

4. Dávam sa na cestu

Obsah

Zodpovednosť za seba. Sebaovládanie. [Byť sám sebou.] Zodpovednosť za iných. [Lákadlá zmyslov. Túžba po bohatstve. Samospasiteľnosť. Satanizmus.]

Náučné ciele

- Charakterizovať biologické, fyziologické, psychické, sociálne zmeny, ktorými prechádza človek počas puberty,
- uvedomiť si, že preberať zodpovednosť za seba znamená ovládať sa,
- charakterizovať rozum a vôľu (poznať, ako ich rozvíjať), city, pudy, vášne, afekty, temperament,
- pochopiť potrebu budovať vlastné JA a uvedomiť si, čo ho ovplyvňuje,
- charakterizovať, v čom spočíva zodpovednosť a uvedomiť si, že neprichádza automaticky s vekom,
- charakterizovať negatíva lákadiel zmyslov: fajčenie, alkohol, drogy, sex, reklama,
- charakterizovať negatíva túžby po bohatstve a moci: gamblerstvo, podvody
- rýchly zisk, hazardné hry, mafie,
- poznať deštruktívny vplyv siekt – hlásanie samospasiteľnosti,
- charakterizovať satanizmus a jeho nebezpečenstvo v rôznych podobách.

Výchovné ciele

- viesť žiakov, aby vedeli prijať dobrú radu od starších,
- podnecovať žiakov k pestovaniu ušľachtilých záujmov (šport, kultúra...),
- posilňovať vôľu skutkami pomoci druhým a sebazáporni,
- viesť žiakov, aby sa nenechali ovládať iba citom, afektom, pudom, vášňou,
- vzbudiť túžbu budovať vlastné JA,
- nájsť si správny vzor, nekopírovať negatívnych „hrdinov“,
- viesť žiakov k zodpovednému správaniu a konaniu,
- snažiť sa prejavovať radosť i vďačnosť za prejavenú dôveru,
- motivovať žiakov k modlitbe a sviatostiam, ktoré pomôžu odolávať zlu,

- nabádať žiakov, aby sa vyhýbali prostrediu, ktoré ponúka lákadlá,
- motivovať ku skromnosti a podnecovať k deleniu sa s niekým,
- motivovať a usmerňovať žiakov na náboženské mládežnícke spoločenstvá,
- pestovať úctu k príslušníkom iného vierovyznania, ale vedieť aj taktne odmietnuť príslušníkov siekt pri ich agitácii,
- odmietnuť všetky náznaky, ktoré vedú k nejakému kultu,
- modliť sa za obrátenie zblúdilých.

5. Boh mi radí

Obsah

Úcta k ľuďom. [Rodina.] Úcta k životu. Úcta k pohlaviu. [Poznávanie lásky. Definícia lásky. Etapy lásky. Cesta lásky.] Spravodlivosť. Úcta k pravde. Úcta k práci. Zasvätený život. Krása stvorenia. Úcta k prírode. Civilizácia lásky.

Náučné ciele

- Pochopiť, že všetci ľudia si zasluhujú úctu,
- charakterizovať, čo zahŕňa štvrté Božie prikázanie a hriechy proti nemu,
- charakterizovať rodinu ako základ spoločnosti i Cirkvi,
- charakterizovať vzťahy v rodine,
- uvedomiť si, že život je Boží dar, ktorý máme mať v úcte a chrániť ho,
- charakterizovať, čo je obsahom piateho Božieho prikázania a ktoré sú hriechy proti nemu,
- uvedomiť si rozdiely v poslaní muža a ženy pri odovzdávaní života,
- charakterizovať možnosti zneužitia ľudskej sexuality,
- pochopiť, že pravá láska pochádza od Boha, a nie je v telesnosti,
- charakterizovať pravú lásku – je darom, dobrom a obetou,
- charakterizovať jednotlivé etapy lásky,
- pochopiť, v čom spočíva priateľstvo,
- charakterizovať odlišné prežívanie lásky u chlapca a dievčaťa,
- predstaviť hodnotu čistej lásky,
- charakterizovať, ako sa naplňuje 7. a 10. Božie prikázanie a ktoré sú hriechy proti týmto prikázaniam,
- uvedomiť si, že každý človek má svoju česť a právo na dobrú povesť,
- charakterizovať obsah ôsmeho Božieho prikázania a hriechy proti nemu,
- charakterizovať potrebu, význam a hodnotu každej práce,

- charakterizovať jednotlivé formy zasväteného života,
- uvedomiť si, že všetko, čo pochádza od Boha, je dobré, krásne a má svoj účel,
- pochopiť, že iba človek môže vnímať krásu a vytvárať ju svojimi rukami a umom,
- uvedomiť si, že príroda bola stvorená pre človeka a Boh mu ju dal, aby ju využíval pre seba,
- uvedomiť si, že Kristus ustanovil Cirkev ako spoločenstvo lásky na zemi a povinnosťou kresťana je prispievať k budovaniu civilizácie lásky.

Výchovné ciele

- Urobiť konkrétny skutok lásky k blížnemu,
- viesť k úcte ku všetkým ľuďom a k poslušnosti voči predstaveným,
- prehlbovať úctu a vďačnosť voči rodičom v konkrétnych prejavoch,
- viesť k zodpovednosti nevystavovať zbytočne svoj život a zdravie nebezpečenstvu,
- vykonať konkrétny skutok telesného milosrdenstva,
- viesť k prejavom úcty k opačnému pohlaviu,
- zachovávať si čistotu myšlienok a vyjadrovania v sexuálnej oblasti,
- viesť k túžbe učiť sa skutočnej láske,
- dokázať priniesť obeť kvôli milovanej osobe,
- túžiť po radosťnom a čistom vzťahu v období lásky mladých,
- motivovať k takému správaniu, aby sa mohol jeden druhému vždy pozrieť priamo do očí,
- pestovať správny pohľad na majetok a vzťah k nemu,
- vystríhať pred ľahostajnosťou k poškodzovaniu majetku druhých a spoločnosti,
- motivovať k túžbe po pravde a vedieť ju obhájiť,
- dbať o svoju česť a nedávať podnety k pochybnostiam o nej, chrániť česť druhého,
- motivovať žiakov k pracovnej aktivite (pomoci doma),
- pestovať úctu k jednotlivým formám zasväteného života,
- viesť k vnímaniu krásy Božieho diela a budovať v sebe cit pre krásno,
- motivovať k aktívnej ochrane prírody (napr. vyčistiť znečistenú lokalitu),
- vo vzťahu k prírode brať si vzor zo sv. Františka,
- nadchnúť pre konkrétnu pomoc farskému (školskému) spoločenstvu.

6. Boh sa mi dáva

Obsah

Boh a ja. Boh a my. Boh v znakoch. [Hriech. Krst. Birmovanie. Eucharistia. Pokánie. Pomazanie chorých. Manželstvo. Kňazstvo. Sväteniny. Odpustky.]

Náučné ciele

- Uvedomiť si, čo je modlitba a aký má význam v živote kresťana,
- charakterizovať, kde, ako, kedy, za čo, za koho sa modliť,
- pochopiť význam spoločenstva pre jednotlivca a význam modlitby v spoločenstve,
- pochopiť, že človek môže byť spasený len Božou milosťou,
- charakterizovať Božiu milosť a sviatosti,
- definovať, čo je hriech a pochopiť, kde je jeho pôvod,
- charakterizovať ľahký a ťažký hriech a aké sú ich dôsledky pre dušu,
- uvedomiť si účinky krstu,
- charakterizovať formy, vysluhovanie a prípravu na krst,
- charakterizovať prípravu, formu, vysluhovanie a účinky birmovania,
- charakterizovať Eucharistiu, účinky, úctu k nej, prípravu na prijatie,
- pochopiť, čo je sv. omša,
- charakterizovať sviatosť pokánia, jej účinky, vysluhovanie a jednotlivé časti,
- naučiť sa spytovať svedomie na úrovni zodpovedajúcej svojmu veku,
- charakterizovať pomazanie chorých,
- charakterizovať sviatosť manželstva, jeho podstatu, vysluhovanie, prípravu,
- charakterizovať sviatosť kňazstva, stupne, v čom spočíva kňazská moc,
- charakterizovať sväteniny a vysvetliť, v čom spočíva ich odlišnosť od sviatostí,
- definovať odpustky a podmienky na ich získanie.

Výchovné ciele

- Motivovať k pravidelnej modlitbe, podnecovať k rodinnej modlitbe,
- podnietiť k vytvoreniu skutočného spoločenstva a byť v ňom užitočným,
- vzbudiť túžbu po večnom živote a podnecovať k životu v posväcujúcej milosti,
- nabádať, aby sa vyhýbali spáchaniu ťažkého hriechu a pravidelne si spytovali svedomie,
- povzbudiť žiakov, aby sa v prípade núdze nebáli vyslúžiť krst a uvedomili

- si svoje krstné poslanie,
- vzbudiť túžbu prijať sviatosť birmovania a dôkladne sa pripraviť na jej prijatie,
  - motivovať k častému (dennému) sv. prijímaniu a urobiť si deväť prvých piatkov,
  - motivovať ku skvalitneniu prípravy na sv. spoveď,
  - podnecovať k modlitbe a pomoci chorým a starým,
  - podnecovať k zachovaniu čistého života až do manželstva,
  - modliť sa za svoje budúce povolanie (životného partnera) a za rodičov,
  - viesť žiakov k úctivému správaniu voči duchovným,
  - pestovať úctu k sväteninám a vedieť ich správne používať,
  - vzbudiť túžbu po získaní odpustkov.

DEVIATY ROČNÍK

Charakteristika deviateho ročníka

Učivo 9. ročníka je rozčlenené do piatich tematických celkov a obsahovo ho môžeme zhrnúť do 2 blokov:

a) Poznanie jednotlivých osôb Najsvätejšej Trojice a ich pôsobenie v prospech človeka, poznanie Cirkvi a života v milosti.

b) Riešenie problémov, s ktorými zápasi dospievajúca mládež, formovanie jej životného štýlu a hľadanie riešení problémov sveta.

K učebnici doposiaľ nebola spracovaná a vydaná metodická príručka.

Prehľad učiva	Orientačný plán hodín
Ja a život	5
Boh kráča s nami	12
Boží ľud - Cirkev	15
Otázky „náštročných“	17
Liečba tohto sveta	17
Spolu	66

Náučné ciele 9. ročníka

1. Charakterizovať život jednotlivých osôb Najsvätejšej Trojice a ich pôsobenie v prospech záchranu človeka.
2. Hlbšie poznať osobu Ježiša Krista a jeho blahozvesť.
3. Poznať život Cirkvi a život v milosti.
4. Poznať kresťanský postoj k problémom, ktoré trápia mladých a poznať odpovede na riešenie problémov sveta.
5. Poznať kresťanský životný štýl.

Výchovné ciele 9. ročníka

1. Hľadať Boží plán vo svojom živote a podriaďovať sa mu.
2. Nájsť a budovať osobný vzťah ku Kristovi.
3. Zaujať svoje miesto v Cirkvi a spoločnosti.
4. Podnecovať k životu v milosti.
5. Osvojovať si kresťanský životný štýl a mravné normy.

Obsah a ciele tematických celkov

1. Ja a život

Obsah

Som originál. Čo so mnou?

Náučné ciele

- Charakterizovať, v čom sú korene pôvodu ľudskej dôstojnosti a hodnoty človeka,
- pochopiť, že Boh má s človekom svoj úmysel a plán,
- pochopiť, že zmysel života spočíva v živote podľa vzoru Ježiša Krista,
- poznať návod na prerod v nového človeka.

Výchovné ciele

- viesť k zamysleniu sa nad svojimi životnými cieľmi (reálnosť, správnosť),
- urobiť štruktúru svojho denného režimu,
- viesť k zamysleniu nad počtom úloh hraných v živote a odhaliť tú pravú,
- vzbudiť záujem o zmenu svojho doterajšieho života.

2. Boh kráča s nami

Obsah

Rukopis Boha Otca. [Svetové náboženstvá.] Spasiteľ očakávaný národmi. Najviac milovaný, najviac nenávidený. Ježiš a pravda o ňom. Boží šepot.

Náučné ciele

- Charakterizovať prvú Božskú osobu - Otca,
- uvedomiť si, že človek narušil Boží projekt, ale Boh mu aj tak ponúka záchranu,
- charakterizovať monoteistické (judaizmus, islam) a polyteistické náboženstvá (budhizmus, hinduizmus...),
- poznať starozákonné proroctvá o Kristovi, historické svedectvá o jeho narodení,
- pochopiť, že narodením Ježiša Krista sa začala nová éra v Božom pláne,

- charakterizovať Ježiša Krista ako druhú Božskú osobu,
- charakterizovať dva druhy vzťahu ku Kristovi – nenávisť a lásku,
- na základe biblických textov charakterizovať ľudské vlastnosti Ježiša Krista,
- porovnať vlastnosti Ježiša Krista s vlastnosťami „svojho idolu“,
- charakterizovať tretiu Božskú osobu – Duchu Svätého,
- pochopiť účinkovanie Duchu Svätého v duši človeka a Cirkvi.

Výchovné ciele

- Ďakovať nebeskému Otcovi za všetky obsiahnuté dary,
- vzbudiť záujem o spoznávanie Božieho plánu,
- pestovať úctu k veriacim iných náboženstiev a modliť sa za misie,
- viesť k prejavu radosti a vďačnosti za príchod Mesiáša,
- osloviť niekoho a povedať mu o Ježišovi,
- vytvoriť vlastné dielo na oslavu Ježiša Krista,
- motivovať k túžbe po vlastnostiach, aké mal Ježiš a nasledovať ho,
- podnecovať k modlitbe k Duchu Svätému, pamätať na jeho prítomnosť a načúvať jeho hlasu.

3. Boží ľud - Cirkev

Obsah

Božia rodina – Cirkev. Cirkev stráži pravdu. Cirkev má tajomstvá a stráži poklady života. Sviatosť – pramene života. [Sviatosť zmierenia.] Boh prebýva medzi nami. Hriechy – ničitelia života.

Náučné ciele

- Upevniť si, čo je Cirkev a aký bol životný štýl prvých kresťanov,
- charakterizovať Cirkev ako rodinu, kde vládne Boh,
- charakterizovať známky pravej Cirkvi (jedna, svätá, všeobecná, apoštolská),
- vysvetliť, v čom spočíva neomylnosť pápeža a prečo Cirkev má právo a povinnosť vyjadrovať sa k aktuálnym otázkam života,
- charakterizovať, čo je najväčším tajomstvom a pokladom Cirkvi,
- uvedomiť si, že sviatosť sú prostriedkom na dosiahnutie večnosti,
- upevniť si poznatky o krste, charakterizovať obrad a symboliku krstu,
- poznať obrad krstu a symboliku v súvislosti s jeho vysluhovaním,

- vysvetliť jednotlivé časti sviatosti zmierenia,
- naučiť sa robiť si spytovanie svedomia aj bez predlohy a modlitebnej knižky,
- charakterizovať jednotlivé prvky obety a aplikovať ich na Kristovu obetu na kríži,
- chápať svätú omšu ako novozákonnú obetu, spomienku a hostinu,
- poznať klasifikáciu hriechov a dôsledky pre dušu človeka,
- poznať aktivitu kresťana po spáchaní hriechu.

Výchovné ciele

- Hľadať svoje miesto v rodine Cirkvi,
- povzbudzovať k odvahe zastať sa Cirkvi tam, kde má svojich neprajníkov,
- s vierou prijímať Božie zjavenie a pravidelne čítať SP,
- podporiť charitatívne diela Cirkvi,
- viesť k životu, aby bol človeku na spásu, Bohu na chválu, rodičom na radosť a svetu na osoh,
- vzbudiť túžbu prijať sviatosť zmierenia a dôkladne sa na ňu pripraviť,
- vzbudiť túžbu po aktívnej účasti na svätej omši a jej zbožnom prežívaní,
- povzbudiť k zapájaniu sa do svätej omše čítaním lekcí alebo spevom,
- nabádať k ostrážitosti voči rôznym nástrahám a príležitostiam k hriechu, uvedomujúc si ich dôsledky.

4. Otázky „nástročných“

Obsah

Civilizácia života a civilizácia smrti. Životný štýl. [Vzory a médiá.] Choroby sveta. Horory, porno, to je ono? Trojuholník smrti : drogy – neviazaný sex – AIDS. Sex a láska.

Náučné ciele

- Charakterizovať, čo ponúka civilizácia života a civilizácia smrti,
- charakterizovať pojem životný štýl, čo najviac vplýva na jeho tvorbu a aký je životný štýl mladého kresťana,
- poznať spôsob výberu a hodnotenia filmu,
- uvedomiť si, že hrdinovia filmov a seriálov nie sú z reálneho života,
- charakterizovať neduhy, ktoré trápia Zem a vysvetliť ich príčiny,

- charakterizovať vplyv strachu, násilia a adrenalínových športov na psychiku a konanie človeka,
- poznať model „myslenia od konca“,
- charakterizovať nebezpečenstvo drog – zdravotný, sociálny, emocionálny a spoločenský dopad,
- charakterizovať príčiny sexuálnej uvoľnenosti a zvrátenosti (sexuálna revolúcia),
- uvedomiť si, že človek je stvorený pre čistotu, a nie pre hriech,
- poznať spôsoby šírenia vírusu HIV a jeho prerastanie do choroby AIDS,
- uvedomiť si, že AIDS je v prvom rade choroba vzťahov a že predmanželská čistota a manželská vernosť sú jediným liekom na liečenie tejto choroby,
- pochopiť, že sexualita je dar (dobro), ktorý sa konzumuje v manželstve,
- charakterizovať príčiny, ktoré spôsobili, že láska sa stotožňuje so sexom.

Výchovné ciele

- Motivovať k záujmu o veci verejné a nepodporovať kultúru smrti, ale hlásiť sa ku kultúre života,
- viesť k zamysleniu nad svojím životným štýlom, nadchnúť pre kresťanský životný štýl,
- motivovať k cielenému výberu TV programov,
- vybrať si nasledoviahodného hrdinu zo života okolo seba (napr. starý rodič),
- vzbudiť túžbu zbavovať sa egoizmu a túžiť po zdravých vzťahoch,
- motivovať urobiť niečo nezištne v prospech druhého,
- nehazardovať so svojim zdravím a životom pestovaním adrenalínových športov,
- usmerňovať žiakov, aby pri svojom rozhodovaní mysleli od konca,
- viesť k sebapoznávaniu sily svojej vôle,
- vystríhať pred skúšaním drogy zo zvedavosti,
- vzbudiť túžbu po čistote života a myšlienok, neprovokovať iných (rečami, gestami, oblečením) k nečistým túžbam,
- vystríhať pred prostredím, ktoré láka k neviazanému sexu,
- nabádať žiakov, aby mali vždy na pamäti, že šíreniu AIDS môže zabrániť iba vernosť a čistota vzťahov,
- cítiť zodpovednosť za seba i za partnera a zachovať si čistý vzťah,
- urobiť radosť priateľke, priateľovi úsmevom, slovom, darom.

5. Liečba tohto sveta

Obsah

Mať chrbtovú kosť. Cesta k hrdinstvu, alebo rady na krásne prežitie mladosti. [Moje povolanie.] Láska, ach láska. Láska – čo s ňou? Druhá etapa: Budovanie vzťahov. Bože, ja? Vidieť to podstatné. A čo za to?

Náučné ciele

- Poznať osoby z dejín a súčasnosti, ktoré chceli riešiť problémy ľudstva (pozitívne a negatívne),
- pochopiť, aké je dôležité mať pevný charakter,
- charakterizovať, z čoho vychádza kvalita vzťahov medzi ľuďmi v spoločnosti,
- na základe podobenstva o talentoch (Mt 25, 14 - 30) poznať svoje schopnosti,
- charakterizovať rôzne formy naplňania svojho životného poslania (manželstvo, kňazstvo, zasvätený život, slobodný službe iným),
- uvedomiť si jednotlivé zložky vzdialenej prípravy na budúce povolanie,
- charakterizovať jednotlivé fázy naplňania povolania,
- charakterizovať pravú lásku,
- charakterizovať, ako má človek pristupovať k budovaniu vzťahu s opačným pohlavím,
- charakterizovať rodinu ako ohnisko lásky v Božom poriadku,
- uvedomiť si, že sex pred manželstvom ničí pravú lásku,
- charakterizovať, ako sa chlapci a dievčatá navzájom vnímajú,
- vysvetliť, ako zistiť, či Boh človeka povoláva pre duchovnú službu,
- pochopiť význam a potrebu duchovnej služby pre Cirkev,
- uvedomiť si, aké je dôležité vnímať podstatu vecí a javov,
- poznať formačný proces rehoľného a duchovného povolania,
- uvedomiť si, že náročný kresťanský život Boh odmení na zemi radosťou a po smrti večnosťou,
- poznávať a osvojovať si zásady kresťanskej morálky.

Výchovné ciele

- Vzbudiť túžbu byť „charakter“ – hrdina,
- motivovať žiakov, aby zistili, ako ich vníma okolie a vyvodili z toho závery,
- povzbudzovať, aby rozvíjali svoje schopnosti,

- nabádať mať v úcte všetky životné povolania,
- urobiť si test na zistenie svojej zrelosti,
- viesť žiakov k zamysleniu, aká je ich?
- pre milovanú osobu urobiť niečo nezištne – z lásky
- vzbudiť túžbu pestovať čistý vzťah,
- nájsť si dôvernú osobu, s ktorou sa môžem vždy poradiť (duchovného vodcu),
- osvojiť si rady na zachovanie čistoty,
- pestovať úctu k duchovnému stavu a viesť k modlitbe za duchovné a rehoľné povolania,
- motivovať žiakov, aby sa vymanili spod vplyvu nepodstatných vecí, vedeli sa radovať z maličkostí a tak získali slobodu pre vzťah s Bohom,
- povzbudzovať žiakov, aby sa nevzdávali pri ťažkostiach a neúspechoch, ale prosili Boha o pomoc,
- prežívať radosť zo života mladého kresťana.

Odporúčaná literatúra a pomôcky

Okrem učebníc, metodických príručiek, pracovných zošitov a Katechizmu Katolíckej cirkvi môže katechéta vhodne využiť literatúru:

FORGAN, V. I.: Čo je svätá omša? Trnava : Spolok svätého Vojtecha(Bratislava : Ikar, a. s., 1990.

FORGAN, V. I.: O sviatosti pokánia, Trnava : Spolok svätého Vojtecha(Bratislava : Ikar, a. s., 1991.

FORGAN, V. I.: Sviatosti, Trnava : Spolok svätého Vojtecha(Bratislava : Ikar, a. s., 1990.

JANÁČ, Pavol: Liturgia v našom živote : Učebnica ku katechizmu Náš život s Kristom. 1. vyd. Trnava : Spolok svätého Vojtecha(Bratislava : Príroda, 1991. 208 s.

JANÁČ, Pavol - OPARTY, Anton - ŠKANTÁR, Jozef: Po stopách našej spásy I. : Biblické dejiny Starého zákona ku katechizmu Náš život s Kristom. 1. vyd. Trnava : Spolok svätého Vojtecha(Bratislava : Príroda, 1991. 181 s.

JANÁČ, Pavol - OPARTY, Anton - ŠKANTÁR, Jozef: Po stopách našej spásy II. : Biblické dejiny Nového zákona ku katechizmu Náš život s Kristom. 2. vyd. Trnava : Spolok svätého Vojtecha(Bratislava : Príroda, 1993. 167 s.

JANÁČ, Pavol: Kristus žije v dejinách Cirkvi I. : Učebnica cirkevných dejín ku katechizmu Náš život s Kristom. 1. vyd. Trnava : Spolok svätého Vojtecha(Bratislava : Príroda, 1991. 147 s.

JANÁČ, Pavol: Kristus žije v dejinách Cirkvi II. : Učebnica cirkevných dejín ku katechizmu Náš život s Kristom. 1. vyd. Trnava : Spolok svätého Vojtecha(Bratislava : Príroda, 1991. 176 s.

JUDÁK, Viliam: Priatelia Boží : Slovenské martyrológium. 1. vyd. Bratislava : Lúč, 1995. 256 s. Životné cesty.

ONDRUŠ, Rajmund: Blízki Bohu i ľuďom. 1. vyd. Bratislava : Tatran, 1991. 728 s.

KAMIE–SKA, Anna: Osem blahoslavenstiev. Prel. Mária Lucká 1. vyd. Bratislava : Lúč, 1991. 42 s. Prekl. z pol. orig. 8 x Radoús

KEDEN, Joachim: Takzvané mládežnícke sekty a okultná vlna : Sľuby a nebezpečenstvá, informácie a hodnotenia. Prel. Klára Inovecká. 1. vyd. Bratislava : Lúč, 1990. 182 s. Prekl. z nem. orig. Sogenannte Jugendsekten und die okkulte Welle.

MALÝ Vincent: Matka Cirkvi - Blahoslavená Panna Mária. Trnava : Spolok svätého Vojtecha(Bratislava : Vesna, 1990.

ONDRUŠ, Rajmund: Blízki Bohu i ľuďom : Doplnky k zbierke životopisov svätých 4. Cambridge, Ont., Kanada(Trnava, Česko-Slovensko : Priatelia dobrej knihy, 1992.

ONDRUŠ, Rajmund: Blízki Bohu i ľuďom : Doplnky k zbierke životopisov svätých 5. Trnava : Dobrá kniha, 1995.

ORENDÁČ, Peter a kol.: Dodatok k Metodickéj príručke výchovy k láske a čistote pre II. stupeň ZŠ a 1. - 2. ročník SŠ. Prešov : Vydavateľstvo Michala Vaška, 2000.

ORENDÁČ, Peter a i.: Metodická príručka výchovy k láske a čistote pre II. stupeň ZŠ a 1. - 2. ročník SŠ. Prešov : Vydavateľstvo Michala Vaška, 1999. ISBN 80-7165-210-5

SCHLINKOVÁ, M. B.: Rocková hudba odkiaľ - kam? Prel. Mária Kristlová. Bratislava : Lúč, 1996.

ŠTAMPACH, Odilo - PRIBULA, Marek: Nádej a riziká siekt a nových náboženských hnutí. Prešov : DATAPRESS, 1995.

VRABLEC, Jozef: Viete meditovať? 1. vyd. Bratislava : Akcent, 1992. 61 s.

Katechizmus : Učebnica rímskokatolíckej náboženskej výchovy. 7. vyd. Trnava : Spolok svätého Vojtecha(Bratislava : Vesna, 1990. 304 s.

Náboženstvá sveta. Prel. Miroslav Nemann a Zora Sadloňová. 1. vyd. Francúzsko : Larousse, 1995; Bratislava : Mladé letá s. r. o., 1997. Encyklopédia mladých. Preklad z franc. orig.: Les Religions du monde, Encyklopédie des jeunes, Larousse 1995.

Veľa príbehov SZ je sfilmovaných. Môžu poslúžiť ako veľmi dobrá a vhodná ilustrácia v 5. ročníku. Treba však dbať na vhodnosť premietania jednotlivých scén i na to, aby sledovanie videonahrávok nebolo pravidelné.

V 6. ročníku sa môže využiť film Ježiš Nazaretský a ďalšie.

Vo výchove k manželstvu a rodičovstvu môžeme vhodne využiť videonahrávky:

Vážim si Ťa, láska. Bratislava : Metodické centrum v Bratislave, ALEF štúdio, spol. s r. o.

Haló, tu som, Bratislava : LUX communication,

Sexuální výchova II.. Paulínky, Praha 1998

Ak ma ľúbiš, dokáž mi to! Bratislava : LUX communication.